

සංස්කෘත භාෂාවේ ලක්දිව ව්‍යාප්තිය: පළ වී ඇති මත
පිළිබඳ විමර්ශනයක්

බලදොර ඉන්ද්‍රජෝති හිමි

Abstract

Sanskrit belongs to the Indo-European family of languages. It is one of the three earliest ancient documented languages that arose from a common root language now referred to as Proto-Indo-European language: Vedic Sanskrit, Mycenaean Greek and Ancient Greek. Vedic Sanskrit is the oldest language of the Indo-Aryan subgroup of the Indo-European language family. Sanskrit is the language derived from the Vedic language. Our main aim is to investigate out how the Sanskrit spread in ancient Sri Lanka. There are three main ideas about this matter. It indicates that Sanskrit has existed in Sri Lanka since pre-historic times. But there are only stories about it that can be considered legends. It is also an acknowledgment that Sanskrit spread in Sri Lanka after the Aryāgamana. Some scholars think that Sanskrit spread here after the arrival of the Mahayanists. The purpose of this research is to study these three points to work out the spread of Sanskrit in ancient Sri Lanka. Accordingly, the research problem investigates how the Sanskrit came into use in Sri Lanka. Content analysis is used as the research method here.

Key Words : Ancient Sri Lanka, Arrival of the Mahayana, Aryagamana, King Ravana, Sanskrit Language

සතුරු පද : ආර්යාගමනය, පුරාණ ශ්‍රී ලංකාව, මහායානයේ ආගමනය, රාවණ, සංස්කෘත භාෂාව

හැඳින්වීම

සංස්කෘත භාෂාව ඉන්දු යුරෝපීය භාෂා පවුලේ ප්‍රධාන සාමාජිකයෙකි. වෛදික භාෂාවෙන් සංස්කරණය වූවකි. “ඉන්දු ආර්ය” භාෂාවකි. ඉන්දු යුරෝපීය භාෂා පවුලේ ඉන්දු ආර්ය ප්‍රභවය වෛදික භාෂාව වන අතර වෛදික භාෂාවේ ප්‍රධාන දුහිතෘ භාෂාව සංස්කෘත භාෂාව යි. තද්භාෂාවේ ලක්දිව ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ ව විමසීම මෙම අධ්‍යයනයෙන් සිදු කෙරෙයි. ලක්දිව සංස්කෘත භාෂාවේ ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ විමසීමේ දී ඓතිහාසික සාධක පමණක් නොව ප්‍රාගෞතිහාසික යුගයට අයත් තොරතුරු ද හමු වේ. එහෙත් සංස්කෘත භාෂාව ප්‍රාගෞතිහාසික යුගයේ දී ලක්දිව ව්‍යාච්ඡාර වූ බවට වන මතය ජනප්‍රවාද තත්ත්වයේ ලා පමණක් සැලකීමට බොහෝ දෙනෙක් කැමති වෙත්. ඓතිහාසිකව හෝ පුරාවිද්‍යාත්මකව ඔප්පු කළ නොහැකි වුවත් තත්කාලීන නිර්මාණ කීපයක් ද ව්‍යවහාරයේ පැවතීම නිසා එම ප්‍රාගෞතිහාසික මතය එකහෙළා ඉවත දැමිය හැකි ද නො වේ. තදනන්තරව ඓතිහාසික යුගයේ සංස්කෘත භාෂාව භාවිත වූ බවට සෘජු සාධක නැතත් සංස්කෘත භාෂාව හා සම්බන්ධ ශාස්ත්‍ර භාවිත වූ බවට ඓතිහාසික තොරතුරු ලැබේ. ඒ තත්කාලීන බ්‍රාහ්මණයන් සංස්කෘත භාෂාව ආශ්‍රිත විවිධ ශිල්ප-ශාස්ත්‍ර භාවිත කළ බැවිනි. පසුව මහායාන මතධාරීන් ලක්දිවට සංක්‍රමණය වීමත් සමඟ සංස්කෘත භාෂාව සමගින් ම ආගමික, ශාස්ත්‍රීය ආදි අංශයන් ද ලක්දිව ව්‍යාප්ත වන්නට විය. මෙහි දී මෙම අදහස් පිළිබඳ ශාස්ත්‍රීය ගවේෂණයක් සිදු කෙරෙයි.

පර්යේෂණ ගැටලුව

සංස්කෘත භාෂාව පුරාණ ලක්දිව භාවිතයට පැමිණියේ කෙලෙසින් ද යන්න විමසීම මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව යි. ඒ අනුව සංස්කෘත භාෂාව ලක්දිව භාවිතය ආරම්භ වූයේ කෙසේ ද, කවර කලෙක ද, කවුරුන් මගින් ද යනාදි පර්යේෂණ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයා ගනිමින් උක්ත පර්යේෂණ ගැටලුව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම අපේක්ෂිත ය.

පර්යේෂණ අරමුණ

ලක්දිව සංස්කෘත භාෂාව භාවිතයේ ආරම්භය හා ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ තොරතුරු නිසි ලෙස අධ්‍යයනය කොට ලක්දිව සංස්කෘත භාෂාව භාවිතය සම්බන්ධයෙන් එළඹිය හැකි වඩාත් සාධනීය නිගමනය ක්‍රමක් ද යන්න විමසා බැලීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වේ.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

උක්ත පර්යේෂණ ගැටලුව පිළිබඳ තොරතුරු සපයා ගැනීම සඳහාත් එහි අරමුණු නිවාරදී ව ගුණාත්මක ව සඵල කර ගැනීමටත් ග්‍රන්ථ සන්ධාර විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය (Content Analysis) භාවිත කෙරෙයි. ඒ අනුව මෙය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රම වේදය අනුගමනය කරන පර්යේෂණයකි. ප්‍රථමික සහ ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ආශ්‍රයෙන් දත්ත රැස්කිරීම සහ විශ්ලේෂණය කිරීම මෙහිදී සිදු කෙරෙයි.

සාකච්ඡාව

සංස්කෘත භාෂාවේ ලක්දිව ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ විමසීමේ දී පිළිගත් මත 3ක් පිළිබඳ ව සාකච්ඡා වේ. එවා නම්,

1. රාවණ යුගයේදී ලක්දිව සංස්කෘත භාෂාව භාවිත විය.
2. ආර්යාගමනය හා ලක්දිව සංස්කෘත භාවිතය අතර ඇති සබඳතාවක් වේ.
3. ලක්දිව මහායන ව්‍යාප්තිය සංස්කෘත භාෂාවේ ව්‍යාප්තියට බලපෑවේය.

යනුවෙනි. මේ අනුව උක්ත මත පිළිබඳ විවිධ විචාරකයන් සිය අදහස් ඉදිරිපත් කොට තිබේ.

රාවණ යුගයේ සංස්කෘත භාවිතය

ක්‍රි. පූ. 06 වන සියවසේ ආර්ය ජනයා ලංකාවට පැමිණීමට පෙර රාවණ යුගයේ පටන් සංස්කෘත භාෂාව මෙරට භාවිතයේ පැවතුණු බවට මතයක් වේ. මෙය යම් යම් සාධක මත පදනම්ව

ගොඩ නගාගත් උපකල්පනයකි. එබැවින් ඓතිහාසික ව ඔප්පු කිරීමට ලිඛිත සාධක නොමැත. ජනප්‍රවාද කථා මත පදනම්ව ගොඩනගා ඇති එම උපකල්පන බැහැර කිරීමට ද කළ නො හැකි බැවින් මේ පිළිබඳ විමසා බැලීම වැදගත් වේ.

‘රාමායණ කාව්‍යයේ පස්වන ලංකා කාණ්ඩයේ ලක්දිව ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ තොරතුරු ඇතුළත් වේ’ යන නිගමනය රාවණ යුගයේ ලක්දිව සංස්කෘත භාෂාව භාවිත කළ බවට වන මතය ඇතිවීම සඳහා මූලික ම හේතුව යි. එවක ලක්දිව පාලකයා රාවණ රජු බවත්, රාමගේ බිසව වූ සීතා පැහැරගෙන ආ බවත්, සංස්කෘතය ඔහුගේ වාචික හා ලිඛිත භාෂාව වශයෙන් භාවිත කළ බවත් රාමායණයේ දැක්වෙයි. එහි සඳහනකට අනුව සීතා සොයා පැමිණි හනුමාන් මෙසේ සිතයි.

යදි වාවං ප්‍රදාස්‍යාමි ද්විජාතිරිව සංස්කෘතමි

රාවණමි මන්‍යමානා මාමි සීතා භීතා භවිෂ්‍යති

(රාමායණ, ඩ-30-18)

(ඉදින් මම බ්‍රාහ්මණයෙකු මෙන් සංස්කෘත භාෂාවෙන් කථා කළ හොත් සීතා දේවිය මා රාවණ යැයි සීතා බිය වන්නීය.)

මේ අනුව රාවණ සංස්කෘත භාෂාව භාවිත කළ බව රාමායණ කතුවරයා ද පිළිගත් බව පෙනෙයි. හනුමාන් සංස්කෘතයෙන් කථා කළ හොත් රාවණගේ හඬ යයි සීතා සීතා බිය විය හැකි ය. එපමණට ම රාවණ සංස්කෘත භාෂාවේ හසල දැනුමක් පැවති අයෙක් බව එයින් ගම්‍ය වේ.

තවදුරටත් ලැබෙන තොරතුරුවලට අනුව රාවණ නර්තනය, සංගීතය, වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය, භාෂා ශාස්ත්‍ර පිළිබඳ ව ද හසල දැනුම ඇත්තෙකු විය. රාවණ යනු ඉන්දියානු මිථ්‍යා කථාවල ශ්‍රේෂ්ඨතම සෘෂිවරයෙකු සහ සජ්ත සෘෂිවරුන්ගෙන් කෙනෙකු වූ පුලස්තීගේ මුනුපුරාය. ඔහු උපත ලැබුවේ විශ්‍රවන් මුනිවරයාට දාව ය. මව කෙකඡී ය. ඇයට ඇත්තේ රාක්ෂස ජන්මයකි. එබැවින් රාවණ අඩක් බ්‍රාහ්මණ සහ අඩක් අසුර ලෙස සැලකේ. පුරාණ හින්දු වීර කාව්‍ය වන රාමායණයේ ප්‍රබල ප්‍රතිවිරුද්ධ වීරයා රාවණය. ඔහු හිස් දහයක්

ඇති යක්ෂයෙකු ලෙස ද හැඳින්වේ. ජනප්‍රවාදවලට අනුව රාවණ ශිව දෙවියන්ගේ ශ්‍රේෂ්ඨ අනුගාමිකයෙකි. ඔහු ග්‍රන්ථ තුනක් ලියා ඇත. රාවණසංහිතා, අර්කප්‍රකාශ හා කුමාරතන්ත්‍ර වශයෙනි.

රාමායණයේ උත්තර කාණ්ඩයට අනුව හිස් දසයක් ඇති, ආයුධ විස්සක් ඇති බලවත් රාවණ රජු කයිලාශ පර්වතය අසල පිහිටි ඔහුගේ බාල සහෝදරයා වූ ද ධනයේ අධිපති වූ ද කුබේර පරාජය කොට ඔහුගේ නගරය වන ආලකා පුරය කොල්ලකයි. ජයග්‍රහණයෙන් පසු, රාවණ පුෂ්පක විමානයෙන් නැවත ලංකාවට පැමිණෙමින් සිටිය දී සුන්දර ස්ථානයක් දුටුවේ ය. එහි දී රථයට උඩින් පියාසර කිරීමට නො හැකි විය. රාවණ එම ස්ථානයේ දී ශිව දෙවියාගේ උපස්ථායක නන්දී හමුවී තම රථයට එම ස්ථානය හරහා යාමට නො හැකි වීමට හේතුව විමසී ය. ශිව සහ පාර්වතී කන්ද මත ප්‍රීතිය භුක්ති විඳින බවත් කිසිවෙකුට ඒ හරහා යාමට ඉඩ නොදෙන බවත් නන්දී රාවණට දැන්වීය. රාවණ ශිව සහ නන්දීට සම්විචල් කරනු ලැබූයෙන් තම ස්වාමියාට කළ අපහාසයෙන් කෝපයට පත් නන්දී, රාවණ විනාශ කරන බවට ශාප කළේ ය. තව ද නන්දීගේ ශාපයෙන් කෝපයට පත් වූ රාවණ කයිලාශය මූලිනුපුටා දැමීමට තීරණය කළ අතර ඒ හේතූනිසා ඔහුට තවදුරටත් ඉදිරියට යාමට නො හැකි විය. ඔහු තම අත් විස්ස කයිලාශයට තබා එය ඔසවන්නට විය. කෙලාශය සෙලවෙන්නට පටන් ගත් විට, බියට පත් පාර්වතී ශිව වැලඳ ගත්තා ය. කෙසේ වෙතත් රාවණ මෙම උවදුර පිටුපස සිටින බව ශිව වටහා ගත් අතර, ඔහුගේ මහපට ඇඟිල්ලෙන් කන්ද තද කර, රාවණ ඊට යටින් සිර කළේ ය. රාවණ වේදනාවෙන් මහ හඬින් කැගැසූ අතර ඔහුගේ ඇමතිවරුන්ගේ උපදෙස් පරිදි රාවණ වසර දහසක් පුරා ශිව දෙවියන්ට ප්‍රශංසා කරමින් ගීතිකා ගායනා කළේ ය. එලෙස ගායනා කරන ලද පද්‍ය ශිව තාණ්ඩව ස්තෝත්‍ර ලෙස හඳුන්වයි. අවසානයේ දී රාවණට ශිවගෙන් සමාව ලැබිණි. එපමණක් නොව, චන්ද්‍රභාස නම් අනභිභවනීය කඩුවක් ද ලැබිණි. හඬනගා හැඬූ බැවින් ඔහුට "රාවණ" යන නම පට බැඳිණි. (Shiv Tandav Stotra. newstrend.news.) මේ එම ශිව තාණ්ඩව ස්තෝත්‍රයෙහි ආරම්භක පද්‍යයි.

ජටාටවී ගලප්පලප්‍රවාහ පාවිතස්ථලේ
ගලේව ලම්බයලම්බිකාං භුජංගතුංග මාලිකාමි

ඩමඩ්ඩමඩ්ඩමඩ්ඩමන්නිනාද වඩ්ඩමර්වයං
වකාරවණ්ඩතාණ්ඩවං තනොතු නෑ ශිවෑ ශිවමි

(Pandit Rameshwar Bhatt (ed.) 2013).

මේ ආදි ඇතැම් සංස්කරණවල 16ක් ද තවත් තැනෙක 17ක් ද වශයෙන් හමුවන පද්‍යාවලිය වර්තමානයේත් ශිව භක්තිකයන් අතර මෙන් ම සාහිත්‍ය කාමීන් අතරත් ඉතා ජනප්‍රියව භාවිත වෙයි. මේ අනුව මනෑකල්පිත පුවතකට සම්බන්ධ කොට සත්‍ය නිර්මාණයක් පැවතීමෙන් අපේක්ෂා කළේ එම නිර්මාණයට ගෞරවසම්ප්‍රයුක්ත බවක් එක් කිරීම විය හැකි ය. එහෙත් එවැනි පද්‍ය පන්තියක් සත්‍ය වශයෙන් පැවතීමත් එය ලංකාධිපති රාවණට ('ලංකාධිපති රාවණ' ලෙස කුමාර තන්ත්‍රය ආරම්භ වේ) අයත් බව පිළිගැනීමත් ඉවත ලිය හැකි කරුණක් නො වේ.

තවත් අවස්ථාවක රාමායණයේ දී රාවණ රාක්ෂස බ්‍රාහ්මණයෙකු වශයෙන් හඳුන්වා දී තිබීමෙන් පෙනී යන්නේ ඔහු ඉන්දියාවේ බ්‍රාහ්මණයන් හා සමානව සංස්කෘතය භාවිත කළ බව යි. (රාමායණ, v -18-02)

වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය සම්බන්ධ තොරතුරුවලින් ද රාවණ සංස්කෘත භාෂාව භාවිත කළ බවට තොරතුරු ලැබෙයි. ඒ ඔහුගේ වෛද්‍ය ග්‍රන්ථ රචනාවලිනි. අර්කප්‍රකාශය රාවණගේ එක් ප්‍රධාන කෘතියකි. මෙම කෘතියෙහි රාවණ සහ ඔහුගේ බිරිඳ මන්දෝදරී අතර පුළුල් සංවාදයක් වේ. පරිච්ඡේද 10කින් යුත් මෙහි සෑම පරිච්ඡේදයකම ශ්ලෝක 100ක් අඩංගු වේ. එබැවින් එම පරිච්ඡේද ශතක ලෙස නම් කර ඇත. (Indra Dev Tripathi, (ed.) 2011)

මොහුගේ අනෙක් කෘතිය රාවණසංහිතාව නම් ජ්‍යෝතිෂ ග්‍රන්ථයකි. (Surkant Jha (ed.) 2019) එය ශිව දෙවියන් විසින් ම රාවණට හෙළි කළ රහස් සහ නීති සම්පාදනය කිරීමකි. දිනක්, ශිව රාවණගේ නිවසට ඇතුළු වූ අතර, ඔහු නිදා සිටිනු දැක පුදුමයට පත්

විය. රාවණ ගෞරවයෙන් බිම වැද වැටුණි. ඔහුගේ වරද හිතාමතා කළ දෙයක් නොවන බැවින්, ඔහුට සමාව දෙන ලෙස ඔහු දැනින් ම ශිවගෙන් ඉල්ලා සිටියේ ය. මිනිස් උපත සාක්ෂාත් කර ගැනීම දුෂ්කර එකක් බවත්, විශේෂයෙන් එවැනි කාලයක දී දවල් සිහින දැකීමට රාවණගේ බුද්ධියට කිසිදු ගෞරවයක් නොමැති බවත් ශිව පිළිතුරු දුන්නේ ය. රාවණ ශිවගෙන් ඉල්ලා සිටියේ තම කීකරු සේවකයාට අනුකම්පා කරන ලෙසත්, වරදට සමාව දෙන ලෙසත් ය. රාවණ තවදුරටත් ශිවගෙන් ඉල්ලා සිටියේ තමා විසින් වැළකිය යුතු නුසුදුසු ක්‍රියා පිළිබඳ ව ඔහුට පෙන්වා දෙන ලෙස යි. ශිව පිළිතුරු දෙමින්, “මිත්‍රයා, දෙව්වරුන්ට පවා සැඟවී ඇති දේවල්, මම ඔබට හෙළි කරන්නම්. මම ඔබට කියන දේ කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න. යමෙක් මා කියන දේ පිළිගන්නේ ද, ඔහු වැරදි බරින් නිදහස් වනු ඇත” (astrogle.com). යනුවෙන් පවසමින් ශිව මන්ත්‍ර, ජ්‍යෝතිෂ, ආයුර්වේද, තපස, භක්තිය, යෝග, නීති, ආචාරසමාවාර, ව්‍යවහාර හා සම්බන්ධ දැනුම සම්බන්ධ දේශනයක් කරනු ලැබී ය. එම ඉගැන්වීම් ඇතුළත් කොට රාවණ කළ කෘතිය රාවණසංහිතාව යැයි කියවේ. (exoticindiaart.com)

කුමාරතන්ත්‍රය රාවණගේ තවත් කෘතියකි. ඔහු තම පුත්‍රයා වන මේඝනාදගේ උපතේ දී සියලු ම ග්‍රහලෝකවල ගමන අඩාල කළ බව කියවේ. ඔහු තාරකා විද්‍යාව සහ ජ්‍යෝතිෂ පිළිබඳ ප්‍රවීණයෙකු වූ බව ද තම පුත්‍රයාගේ ළමා වියේ දී ඇති වූ රෝගාබාධ අවම කිරීම සඳහා ඔහු විසින් කුමාරතන්ත්‍රය නම් කෘතිය සම්පාදනය කළ බව ද මෙම කෘතියේ දැක්වේ. (Pammi Satyanarayana Sastri, (Ed.) 2020).

රාමායණයේ පඤ්චම කාණ්ඩයේ දැක්වෙන කරුණු හා ඔහුගේ නිර්මාණ යැයි සැලකෙන ඉහත දැක් වූ කෘති මත පදනම්ව රාවණ රජු සංස්කෘත භාෂාව භාවිත කළ බවට අනුමාන කළ හැකි ය. එහෙත් ද්‍රව්‍යමය සාධක මත පිහිටා නිගමන ඉදිරිපත් කරන පුරාවිද්‍යාව හා ඉතිහාසය රාමායණයේ ඇතුළත් කරුණු පිළිගැනීමට අකමැති වෙයි. (ලංකා විශ්වවිද්‍යාලය ලංකා ඉතිහාසය, 1964, 65) එම පිළිගැනීමවලට අනුව රාමායණය කාව්‍යයක් පමණකි. මේ පිළිබඳ ව ආනන්ද ඩබ්ලිව්. පී. ගුරුගේ දක්වන අදහසක් මෙසේ යි. “රාමායණයේ සඳහන් කරුණු

ඓතිහාසිකව සත්‍යයක් වශයෙන් ගැනීම උගහට ය. පළමුවෙන් රාමායණය ඓතිහාසික ග්‍රන්ථයක් නො වේ. අද්භූත රසයට ප්‍රධාන තැනක් දෙමින් රචිත එහි කථා වස්තුව එකල පැවති ඇති තතු පිළිබිඹු කිරීමට වඩා ඉන්ද්‍රිය කවියෙකුගේ නිපුණත්වය හා ප්‍රතිභා ශක්තිය ගෙනහැරපායි. රාමායණයෙහි එන ලංකාව අප දිවයින ගැන ප්‍රකට කරුණු කීපයක් මුල්කොටගෙන සංකල්පිත බව ඔප්පු කළ හැකි වුව ද ලංකාවේ පැවතිනැයි රාමායණය වණන තත්ත්වය අප දිවයිනේ නොපැවති බව සිතීම අපහසු නො වේ. මෙසේ හෙයින් රාවණ රජු අප දිවයිනෙහි රාජ්‍ය කළ ඓතිහාසික පුද්ගලයෙකු ලෙස ගිණිම අපහසු ය. එහෙයින් ඔහුගේ සමයේ ලක්දිව පැවතිනැයි සැලකෙන සංස්කෘත දැනුම ද විශ්වාස කළ නො හැකි ය. (ආනන්ද ඩබ්.පී. ගුරුගේ, 1955. 3-5). ජී. එස්. බී. සේනානායකගේ අදහස වන්නේ ද රාවණ කථා පුවත ප්‍රාගෞතිහාසික වන හෙයින් එයින් කියවෙන හෝ ගම්‍යමාන වන කිසිවක් ඔප්පු කළ නො හැකි බවයි (ජී. එස්. බී. සේනානායක. 1998. 4).

මෙම විද්වතුන්ගේ අදහස එසේ වුව ද රාමායණය වැනි විශාල නිර්මාණයක් සිදු කරන රචකයෙකු මෙවැනි රචනාවක් සිදු කිරීමේදී සමස්තය මනාකල්පිතව ගෙන රචනා කළ බව සිතීම අපහසුය. නොඑසේ නම් ලංකාපුර වැනි නාම ග්‍රාම ආදියද සහිත වෙතත් භූමියක් හෝ තිබිය යුතුය. එවැන්නකුත් මෙතෙක් හමු වී නො මැත. අනෙක් කරුණ නම් රාවණගේ යැයි ගැනෙන කෘති භාරතීය කතුවරයෙකුගේ නමට පැවරීමට භාරතීයයන්ට හොඳින් ම අවකාශ තිබිණි. එවැන්නක් ද වී නො මැත.

මෙහි දී සඳහන් කළ යුතු කරුණක් නම් සාග්වේදයේ අන්තර්ගත මෙවැනි මනාකල්පිත යැයි සිතිය හැකි තොරතුරු ද සත්‍ය වූ බවට තොරතුරු පවතින බවයි. 'සාග්වේදයේ ඉන්ද්‍ර සම්බන්ධයෙන් දැක්වෙන තොරතුරුවලට අනුව ඔහු සටන්කාමී වීරයෙකි. පරද්භි, පුරන්දර වැනි අභිධාන ද යොදා ගනිමින් ඉන්ද්‍ර වර්ණනා කරනු දැකිය හැකි ය. පුරයන් ජයගත් තැනැත්තා යන අදහසක් ඒවායින් කියවේ. ඉන්ද්‍ර ස්වදේශිකයන්ගේ බලකොටු ද සියගණන් මාළිගා ද විනාශ කළ බව සාග්වේදයේ දැක්වේ. (සාග්. II.12.4) මේ උත්කර්ෂයෙන් දැක්වෙන්නේ ආර්යන් ඉන්ද්‍ර නිමිත ශිෂ්ටාචාරය විනාශ කළ අවස්ථා

බව පසුව පුරාවිද්‍යාවෙන් තහවුරු විය. හරුපිය නම් ස්ථානයක පැවති සටනක් පිළිබඳ සාග්වේදයේ සඳහන් වන බැවින් ඒ සඳහන් වන්නේ හරප්පා නගරය බව පසුව පිළිගැනීමට සිදු විය. හරප්පාවේ දී අවි ගබඩා ගිනිතබා විනාශකර ඇත. එම නගරය ගින්නකින් විනාශ වූ බවට පුරාවිද්‍යාත්මකව ද ඔප්පු වී තිබේ. (සාග්. ඩෂ.27.5/6) ආක්‍රමණික ආර්යයන් පැමිණ ස්වදේශිකයන් විනාශ කර ඔවුන්ගේ ගම් නගර වස්තුව තමන් සතු කර ගැනීමට උත්සාහ ගත් බවට සැකයක් නැත. හරප්පා ශිෂ්ටාචාරයට අයත් පුරාවස්තු හා සාග්වේදයේ වාර්තාගත කරුණු අතිශයින් ම ගැලපේ. සාග් වේදයේ ඒ තොරතුරු අපට හමුවන්නේ සෘජු වාර්තා ලෙස නොව කාව්‍යාලංකාර සමග මිශ්‍ර ව වර්තමාන පාඨකයාට විශ්වාස කළ නො හැකි තරමට මිත්‍යාකථා, දේවකථා තත්ත්වයට ආරෝපණය කිරීමකිනි. එහෙත් එයින් ඓතිහාසික කරුණු මතු කරගැනීම එතරම් අපහසු නො වේ.

සාග්වේදයේ බලවෘත්තය යන නමකින් ඉන්ද්‍ර හඳුන්වයි. බල සහ වෘත්ත යන දෙදෙනා නැසූ යන අර්ථයෙන් එසේ භාවිත වේ. මේ බල සහ වෘත්ත යනු අනාර්ය සෙන්පතියන් වන්නට ඇතැයි යන්න විචාරක මතය යි. වෘත්ත විසින් ආරක්ෂා කළ ජලය මුදා හැරීමට ඉන්ද්‍ර යුධ වැදුණු බව සාග් වේදයේ දැක්වේ. “යො හත්වාහිමරිණාත් සප්ත සින්ධුන්” (යමෙක් වෘත්ත නම් සර්ප අසුරයා මරා සප්ත ගංගා මුදාහැරියේ ද) (සාග්වේදය, II-12-3) ඉන්ද්‍ර නිමිත ශිෂ්ටාචාරයට ජලයෙන් වූ හානියක් පිළිබඳ ව පුරාවිද්‍යා සාධක ද සොයා ගෙන තිබේ. මේ අනුව සාග් වේදයේ ද මනාකල්පිත යැයි සිතිය හැකි කාව්‍ය ස්වරූපයෙන් ලියවුණු පුවත් පසුව සත්‍ය බවට සනාථ වී තිබේ. එබැවින් ද්‍රව්‍යාත්මකව තවමත් ඔප්පු නොවුණු පමණින් ම බැහැර කිරීම සාධාරණ නො වේ. කාව්‍යාත්මක ව ලියවී ඇත්තේ සත්‍යයක් විය හැකි ය යන මතය ද බැහැර කිරීම සාධාරණ නො වේ. මෙතරම් මුල් බැසගත් කථාන්දරයක් පැවතීමට යම් හේතුවක් තිබිය යුතු වේ. ඤජනසමාජයේ පැවති ජනප්‍රවාදයක් සත්‍යක් වශයෙන් පිළිගන්නට වූ අවස්ථාවක් ලෙස 2004 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවට බල පෑ සුනාමි උවදුර දැක්විය හැකිය. එතෙක් කථාන්දරයක්ව පැවති මුහුදු ගොඩ ගැනීම සත්‍ය වශයෙන් සිදු වන දෙයක් බව පිළිගැනීමට වූයේ එයිනි. අතීතයේ මුහුදු ගොඩ ගැලූ බවට ද පුරාවිද්‍යා සාක්ෂි නොමැත. නමුත් එසේ සිදුවන්නට ඇති බව දැන් ඉවත දැමිය හැකි කාරණයක් ද නොවේ.%

කාලයාගේ අවෑමෙන් ද්‍රව්‍යමය සාධක වියැකී යා හැකි බව සත්‍යයකි. එහෙත් එපමණකින් සියල්ල තීරණය කිරීම යුක්ති සහගත නො වේ. මේ තොරතුරු අනුව පෙනෙන්නේ මෙම ජනප්‍රවාද, මිථ්‍යාකතා, මනාකල්පිත කථාන්දර කෙසේ වෙතත් ඒ අතර රැඳුණු යම් මූලයක් පවතින බවයි.

ආර්යාගමනය හා ලක්දිව සංස්කෘත භාවිතය අතර සබඳතාව

ක්‍රි. පූ 06 වන සියවසේ සිදු වූ ආර්යාගමනයත් සමඟ මෙරට සංස්කෘත භාෂා භාවිතය ආරම්භ විය. මේ සඳහා පාදක වන කරුණු බොහොමයක් පාලි වංශකථා සාහිත්‍යයෙන් හා ශිලාලේඛනයමය සාධක මගින් නිරීක්ෂණය වේ.

■ ක්‍රි. පූ. 6 වන සියවසේ විජයාගමනයේ දී (මහාවංශ, 6 පරි. 39-42) 700ක් පමණ පිරිස පැමිණ ඇත්තේ ඉන්දියාවේ උතුරු ප්‍රදේශයේ සිට වීමත් (හේමවන්ද්‍ර රාශි, 1964, 81-82-83) එකල උතුරු ඉන්දියාවේ සංස්කෘත භාෂාව ව්‍යාප්ත ව තිබීමත් (බෞම් 1995, 70-80) පිළිබඳ තොරතුරු හමුවෙයි. ඒ අනුව ලංකාවට පැමිණි ආර්යයන් ද සංස්කෘත භාෂාව පිළිබඳ දැනුමක් පැවති පිරිසක් බවත් ඔවුන්ගේ මාර්ගයෙන් සංස්කෘත භාෂාව ලංකාවේ ව්‍යාප්තියක් සිදු වන්නට ඇතැයි යන්නත් උපකල්පනය කළ හැකි වේ.

■ විජයාගමනයත් මහින්දාගමනයත් අතර යුගය තුළ නොයෙක් විට ආර්යයන් මෙරටට පැමිණ ඇත. ඒ අතර බ්‍රාහ්මණ, ක්‍ෂත්‍රීය හා වෛශ්‍ය ජනයා වූ බව විස්වාස කෙරේ. මෙසේ පැමිණි බ්‍රාහ්මණ ජනයාගේ භාෂාව වන්නට ඇත්තේ සංස්කෘත යයි. බ්‍රාහ්මණ වංශිකයන් නිතැතින් ම සංස්කෘත භාෂාව භාවිත කළ බව පැහැදිලි ය. එසේ නම් මේ කාලය තුළ ලංකාවට පැමිණි බ්‍රාහ්මණයන් ද සංස්කෘත භාෂාව භාවිත කරන්නට ඇත. විජය කුමාරයා සමඟ පැමිණි උපතිස්ස ග්‍රාමය පිහිට වූ උපතිස්ස පුරෝහිතයා (මහාවංශ, 7 පරි. 44 ගාථාව) වේද පාරප්‍රාප්ත යාග භෝමාදියෙහි නිපුණ ශිව භක්තික බ්‍රාහ්මණයෙකු බවට සාධක ලැබේ (**Journal of the Royal Asiatic Society Vol. 31. pp. 82-303, 321-323**). ඒ අනුව ඔහු ලංකාවේදීත් සංස්කෘත භාවිත කරන්නට ඇත.

■ ලක්දිව ප්‍රථම දේශීය පාලකායා වන පණ්ඩුකාභය කුමරුට ශිල්ප ශාස්ත්‍ර ඉගැන්වූයේ පණ්ඩුල නම් බ්‍රාහ්මණයෙකි. මේ අනුව ක්‍රි. පූ. 5 සියවස පමණ වන විට ලක්දිව ශිල්ප ශාස්ත්‍ර ඉගැන්වීම් ක්‍රම පැවති බවත් එහි විෂයමාලාවට වේද, අර්ථ ශාස්ත්‍ර ආදිය අතුළත් වන්නට ඇති බවත් විශ්වාස කළ හැකි ය. පණ්ඩුකාභය සිය පාලනයේ දී අර්ථශාස්ත්‍රයේ සඳහන් නගර ගුණික වැනි තනතුරු පිහිටුවීමෙන් මේ බව සනාථ වෙයි (මහාවංශ, 10 පරි. 81 ගාථාව).

■ අනුරාධ නගරය නම් කිරීමේ හේතුව අනුරාධ නැකතින් ආරම්භ වීම බව දැක්වේ. ඒ අනුව එකල ජ්‍යෙෂ්ඨවිද්‍යාව පැවති බව සැලකිය හැකිය. ජ්‍යෙෂ්ඨවිද්‍යාවේ මූලසිද්ධාන්ත සංස්කෘත භාෂාවෙන් වේ (අමරදාස ලියනගමගේ, 1987, 305 පිට).

■ ක්‍රි. පූ. 3 වන සියවස වන විට බ්‍රාහ්මණ බලය ව්‍යාප්තව තිබුණු බවට තිවක්ක ග්‍රාමය පිළිබඳ තොරතුරුලත් සාධක ලැබේ. ජය ශ්‍රී මහා බෝධිය ලක්දිවට වැඩමවන විට තිවක්ක නම් බමුණු ගම තබා පූජා සත්කාර කළ බව මහාවංශය කියයි. (මහාවංශය 19 පරි. 36 ගාථාව)

මෙම කරුණු අනුව ක්‍රි. පූ. 3වන සියවස වන විට ඉන්දියාවේ සිට පැමිණි බ්‍රාහ්මණයන් ආගමික, අධ්‍යාපනික, සාමාජික ආදී විවිධ ආකාරයන්ගෙන් තම බලය තහවුරු කරගනිමින් කටයුතු කළ බව පෙනෙයි. ඔවුන් දැනුම මූලික කරගනිමින් නොයෙක් කාර්යයන්හි නිරත වීමෙන් අපට පෙනෙන්නේ සංස්කෘත භාෂාව මාධ්‍ය කරගනිමින් ගොඩනැගුණු භාරතීය දැනුම් සම්භාරයන්ගෙන් මෙරට ජනයාට නොයෙක් ආකාරයෙන් සේවාවන් සපයමින් ස්ථාවරත්වයක් ගොඩනගා ගන්නට උත්සාහ කළ බවයි.

ශිලාලේඛන සාධක

ක්‍රි. පූ. 3 වන සියවසෙන් පසු ද මෙරට බ්‍රාහ්මණයන් සිටි බවට ශිලාලේඛන මගින් ද තොරතුරු හමු වේ. ලක්දිව බ්‍රාහ්මණයන් පිළිබඳ මුලින් ම සඳහන්වන ලේඛන ලෙස යාන්ගල හා සැස්සොරුව ශිලා ලේඛන දැක්විය හැකි ය (සී. ඩබ්. නිකොලොස්, 1967, 187).

තව ද රජරට, මධ්‍යම පලාත, රුහුණ ආදී ප්‍රදේශවලින් හමුවන විවිධ ශිලාලේඛනවලින් ඒ ඒ ප්‍රදේශවල බ්‍රාහ්මණයන් ව්‍යාප්තව සිටි බවට තොරතුරු හමු වේ. බ්‍රාහ්මණයන් ව්‍යාප්තව සිටීමෙන් ඔවුන් ඉගැන්වීම් ආදී කටයුතු මගින් සංස්කෘත භාෂාව හා සම්බන්ධ දැනුම ලක්දිව ව්‍යාප්ත කළ බව විශ්වාස කළ හැකි ය. මේ පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී පහත ශිලාලේඛන පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු වේ.

රජරට

- මිහින්තලේ (Inscription of Ceylon, Vol. 1. P. 17)
- රිටිගල (Inscription of Ceylon, Vol. 1. P. 19)
- මොලගොඩ (Ceylon Journal of Science; Inscription no 454, 727)
- රණගිරිය (Ceylon Journal of Science; Vol II. Inscription no 747 p 225)
- මධ්‍යම පාළාත
- ඛණ්ඩගල (Archaeology Survey of Ceylon Annual Report 1935; paragraph 42)

රුහුණ (දකුණු පළාත)

සිතුල්පව්ව (Archaeology Survey of Ceylon Annual Report 1934; paragraph 71)

- මණ්ඩගල (Inscription of Ceylon Vol. II. part II p. 229)
- කෝන්ගල (Inscription of Ceylon Vol. I. p 41)
- පිච්චණ්ඩිය (Inscription of Ceylon Vol. I. p 88)

සංස්කෘත භාෂාවට කිසිදු සබඳතාවක් නොවුණ ද මේ හැම ශිලාලේඛනයකින් ම බ්‍රාහ්මණයන් පිළිබඳ තොරතුරු හමු වේ. විශේෂයෙන් ම ඔවුන් ලෙන් සාදා හිඤ්ඤන්ට පූජා කළ බව මෙම ලේඛනවලින් හෙළි වේ. එවැනි කාර්යයක් සිදු කිරීමට නම් මේ වන විට බ්‍රාහ්මණයන් ලාංකිකයන් තරමට ම ස්ථාවර වී සිටිය යුතු වේ. මෙවැනි පූජා සිදු කිරීමෙන් පෙනෙන්නේ ඔවුන් රටෙහි පොදු ජනයා තරමට ම ස්ථාවර වී ආගමික සාමාජික කාර්යයන්හි දී කැපවී කටයුතු කළ බවයි. එසේ ම මෙරට ආගමික සංස්කෘතිය සමඟ සමීප ව, ඒකාබද්ධ ව කටයුතු කළ බව යි. එසේ ම ප්‍රබල පිරිසක් ව කටයුතු කළ බව යි. එසේ නම් එම බ්‍රාහ්මණ පන්තිය අතින් සංස්කෘත භාෂාව හා සබැඳි දැනුම් පද්ධති මෙරට ව්‍යාප්ත වූ බව විශ්වාස කළ හැකි ය.

මෙලෙස විමර්ශනය කරන විට පෙනී යන්නේ විජයාගමනයත් සමඟ මෙරටට පැමිණි බ්‍රාහ්මණ ජනයා සමාජයේ ප්‍රභල ජන කොටසක් වශයෙන් කටයුතු කළ බවයි. පණ්ඩුල ගම පණ්ඩුල බ්‍රාහ්මණයා එකල සිටි ප්‍රබල වේද පාරප්‍රාප්ත බමුණෙකි. තිවක්ක ගම බමුණන්ගෙන් සැදුම්ලත් ගමකි. මෙම ගම්වල නිරන්තරයෙන් තම ආගමික කටයුතුවලට සංස්කෘත භාෂාව භාවිත කරන්නට ඇතැයි නිගමනය කිරීම යුක්ති සහගත ය. තව ද පණ්ඩුකාභය සමය වන විට බමුණන්ට උසස් ධර්මාන්තර පිරිනමා ඇති බවට මහාවංශයෙන් තොරතුරු ලැබෙයි. (මහාවංශ, 10 පරි. 79 ගාථාව) වලගම්බා රාජ්‍ය සමයේ රුහුණේ තිස්ස නම් බමුණෙකු කැරැල්ලක් මෙහෙයවා තිබේ. (මහාවංශ, 33 පරි. 37-41 ගාථා) මෙවැනි තොරතුරුවලින් නිගමනය කළ හැකි වන්නේ බ්‍රාහ්මණයන් මෙරට පිළිගත් පුරවැසියන් වශයෙන් සැලකීමට ඓතිහාසික යුගයේ ලාංකිකයන් කැමති වූ බව යි. ඒ අනුව මෙකල සංස්කෘත හා සම්බන්ධ ශාස්ත්‍ර දැනුම් පද්ධතිය මෙරට ව්‍යාප්ත වන්නට පටන් ගන්නට ඇත.

ලක්දිව මහායාන ව්‍යාප්තිය සහ සංස්කෘත භාෂාවේ ව්‍යාප්තිය

ලක්දිව මහායාන ව්‍යාප්තියත් සමඟ සංස්කෘත භාෂා භාවිතය ද බහුල ව සිදු ව තිබේ. මෙහි ආරම්භක අවස්ථාව වශයෙන් ක්‍රි. ව. 263-285 කාලයේ දී අභයගිරි වාසීන් වෛතුල්‍යවාදය නම් වූ මහායාන ධර්මය පිළිගැනීමෙන් සිදු විය (නිකාය සංග්‍රහය, 1980, 12 පිට). පොදුවේ

වෛතුලයවාදීන් ලෙස පිළිගන්නේ අභයගිරි හික්කුන් හා ධම්මරුචිකයන් ය. ධම්මරුචිකයන්ගෙන් බිඳුණු දකුණුගිරි විහාර වාසී සාගලිකයන් ද වෛතුලයවාදීන් ලෙස ගැනේ. ඔවුන්ට අයත් සියලු ධර්ම ග්‍රන්ථ ලියවී ඇත්තේ සංස්කෘත භාෂාවෙනි. චෝහාරිකතිස්ස සමය වන විට අභයගිරිවාසීහු වෛතුලයවාදී ත්‍රිපිටකයක් ද සංස්කෘතයෙන් රචනා කොට තිබූ බවත් පසු ව එය ගිනි බත් කළ බවත් නිකාය සංග්‍රහය පවසයි.

මහායානයේ ව්‍යාප්තියත් සමඟ ම ලක්දිව සංස්කෘත අභිලේඛන රචනා වී තිබේ. මේ අභිලේඛන සඳහා ප්‍රඥාපාරමිතා සූත්‍රය, ත්‍රිකාය සංකල්පය, බෝධිසත්ව සංකල්පය ආදී සංකල්ප ද බලපා තිබේ. මීට අමතර ව වෙනත් කාරණා මත පදනම් ව මේ යුගයේ දී රචනා වූ සංස්කෘත ශිලා ලේඛන කීපයක් ද හමු වේ.

මෙකල මහායානික බලපෑම මත රචනා වූ සංස්කෘත අභිලේඛන අතර පහත ශිලාලේඛන ප්‍රමුඛ වෙයි.

- කුච්චවේලි ශිලාලේඛනය (E.Z. Vol. III. 1933, pp. 158-161)
- අභයගිරි (ජේතවනාරාම) ශිලාලේඛනය (E.Z. Vol. I. 1912, pp. 1-7)
- මිහින්තලේ ත්‍රිකායස්ථව ශිලාලේඛනය (E.Z. Vol. IV. 1944, pp. 134-136)
- තිරියාය ගිරිලිපිය (E.Z. Vol. IV. 1944, pp. 150-160)

ලක්දිව ප්‍රමුඛ සංස්කෘත ශිලාලේඛන වන මෙම ලිපි සෘජුව මහායානික බලපෑමෙන් රචනා වූ බව පෙනේ යි. ත්‍රිකුණාමලයට සැතපුම් 21ක් උතුරින් නැගෙනහිර කඩ්ඩකුලම් කොට්ඨාශයේ පිහිටි කුච්චවේලි ග්‍රාමයේ මුහුදු වෙරළේ ගල් පරයක පිහිටුවා ඇති කුච්චවේලි ශිලාලේඛනය ශ්‍රී ලෝක දෙකකින් සමන්විත වන අතර ක්‍රි. ව. 5-8 සියවස් අතර රචනා වන්නට ඇතැයි විශ්වාස කෙරෙයි (වන්දවිමල හිමි. 2012. 142). මෙහි කතුචරයා බුද්ධත්වය ම ප්‍රාර්ථනා කිරීමෙන් පෙනීයන්නේ මහායානික අදහස් දැරුවෙකු බව යි.

අනුරාධපුර කුට්ටම්පොකුණ අසලින් හමු වී ඇති සංස්කෘත ශිලාලේඛනයක් මුල දී ජේතවනාරාම සංස්කෘත ශිලාලේඛනය ලෙස නම් කොට වර්තමානයේ අභයගිරි සංස්කෘත ශිලාලේඛනය ලෙස නම් කොට තිබේ. මුලින් ජේතවනාරාමය හා අභයගිරිය වරදවා වටහාගැනීමක් මත එසේ සිදු වී තිබේ. කෙසේ වෙතත් දැනට මෙම ලේඛනය අභයගිරි කෞතුකාගාරයේ තැම්පත් කොට තිබේ. මෙය නව වැනි සියවසේ රචනා කරන්නට ඇතැයි යන්න බහුතර පිළිගැනීම යි (වන්දවිමල හිමි. 2012. 138-139). අධ්‍යාපනික පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් සිවු නිකායට අයත් විද්වද් භික්ෂූන් වාසය කළ ස්ථානයකට අදාළ තොරතුරු අන්තර්ගත බව පෙනේ යි.

මිහින්තලේ ත්‍රිකායස්ථව ශිලාලේඛනයෙන් බුදුන්වහන්සේගේ ධර්මකාය, සම්භෝග කාය හා නිර්මාණ කාය විස්තර කෙරෙයි (වන්දවිමල හිමි. 2012. 142).

ත්‍රිකුණාමලය දිස්ත්‍රික්කයේ තිරියාය වටදාගෙය පිහිටි ස්ථානයේ ගල්පර්වතය මත ලියා ඇති තිරියාය ශිලාලේඛනය ක්‍රි. ව. 7-8 සියවස්වලට අයත් බව විස්වාශ කෙරෙයි. තපස්සු හල්ලුක වෙළඳුන් දෙදෙනා ගිරිහඬු සෑය නිර්මාණය කළ පුවතත්, එම සෑය වන්දනාමානවලට ලක් වූ ආකාරයත් විස්තර කෙරෙන මෙයින් අවලෝකිතේශ්වර සහ මංජුශ්‍රී යන මහායන බෝසත්වරුන් පිළිබඳ ව දැක් වේ. (වන්දවිමල හිමි. 2012. 144-145) එමෙන් ම මෙයින් මහායායේ දාර්ශනික පදනමක් කුළුගැන් වේ.

උක්ත ශිලා ලේඛන මෙන් ම ඉදිකටු සෑයේ තඹ පත්, ජේතවනාරාම තඹ පත් ඉරු, අභයගිරි තඹ සන්නස ආදිය ද මහායාන ධර්මය මත පදනම් ව රචනා වී තිබීම නිසා මහායානයත් සමග ලක්දිව සංස්කෘත භාවිතය ව්‍යාප්ත වන්නට ඇතැයි සිතිය හැකි ය. මින් පසු විවිධ හේතු මත පදනම්ව රචනා වූ

- අග්බෝ රජුගේ තිරියාය ගිරි ලිපිය (E.Z. Vol. V. 1966, pp. 174-176)

■ සංසන්දිගේ කපාරාරාම පුවරු ලිපිය (E.Z. Vol. V. 1966, pp. 162-163)

ආදිය ද ලක්දිව සංස්කෘත භාෂා සාහිත්‍යයේ ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ මහාර්ඝ සාධකයන් ය.

නිගමනය

ඒ අනුව අපගේ නිගමනය වන්නේ සංස්කෘතය භාවිත කළ අතීත පුරුෂයෙකු ලක්දිව සිටි බවට සාධක වශයෙන් ඉහත සාකච්ඡා කළ ජනප්‍රවාද සහ රාවණට අයත්කෙරෙන කෘති ගත යුතු බවයි. ඒ අනුව ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ ලක්දිව සංස්කෘත භාවිත වන්නට ඇති බවත් කාලයාගේ අවුමෙන් එම භාවිතයන් අභාවයට ගොස් රාවණගේ කෘති පමණක් ශේෂ වන්නට අති බවත්, විජයාගමනයෙන් පසු ලක්දිව සංස්කෘත ශිල්පශාස්ත්‍ර භාවිතය සිදු වන්නට ඇති බවත් මහායාන ධර්මය ව්‍යාප්ත වීමත් සමග සංස්කෘත භාෂාවේ මෙන්ම ධර්මශාස්ත්‍රීය අංශයන්ගේ ද ප්‍රභෝදයක් ඇති වූ බවත් නිගමනය කළ හැකිය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

අනුරුද්ධ හිමි, එච් සහ පඤ්ඤාඥේඛර හිමි, බී. (සංස්.) (2010). භාෂාප්‍රභා, (බලදොර ඉන්ද්‍රජෝති, සාග්වේදයෙන් හෙළිවන වෛදික සමාජයේ ආරම්භය හා තත් සමාජීය තත්වය). හෝමාගම: සංස්කෘත අධ්‍යයනාංශය, පාලි හා බෞද්ධ විශ්වවිද්‍යාලය.

ආනන්ද, ඩබ්.පී. ජී. (1954). සිංහලය හා සංස්කෘතය. කොළඹ: ලෝකෝ මුද්‍රණාලය.

වන්දවිමල හිමි, කේ. (2012). ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘත අභිලේඛන හා සමකාලීන සමාජය, මීරිගම: ආකර්ෂ ප්‍රින්ට්.

නිකාය සංග්‍රහය හෙවත් ශාසනාවතාරය, (1984). බන්දුසේන ගුණසේකර සංස්කරණය. කොළඹ: ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

නිකොලොස්, සී. ඩබ්. (සංස්.), (1967). ලංකා සාහිත්‍ය මණ්ඩල ලංකා ඉතිහාසය.

පඤ්ඤානන්ද හිමි, යගිරල, (සංස්.) (2005). මහාවංස (තෙවන කොටස). කොළඹ: සමයවර්ධන.

පැට්ටික්, නාරාවිල. (1997). සාග්වේද ගීතාවලි. කොළඹ: ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

බෞම, (1995). අසිරිමත් ඉන්දියාව, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව.

- බුද්ධදත්ත හිමි, පොල්වත්තේ. (සංස්.) (1959). උතුරුපළාතේ මහාවංසයා, කොළඹ: ඇම්. ඩී. ගුණසේන,
- ලියනගමගේ, ඒ., ගුණවර්ධන, රණවීර. (1987). අනුරාධපුර යුගය. කොළඹ: ගොඩගේ ප්‍රකාශන.
- සේනානායක, ජී. එස්. බී. (1998). ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘත සාහිත්‍යය, කොළඹ: කොළඹ.
- හේමචන්ද්‍ර රායි, (1964). ලංකා ඉතිහාසය, ලංකා විශ්වවිද්‍යාලය.
- Archaeology Survey of Ceylon Annual Report (1934). *paragraph 71*
- Archaeology Survey of Ceylon Annual Report (1935). *paragraph 42*
- Ceylon Journal of Science, (1958). Inscription no 454, 727. University of Sri Lanka, Peradeniya Campus.
- Don M. de Z. Wickremasinghe, Senarat Paranavitana, Dabliv. Saddhāmaṅgala Karuṇāratna, Humphrey William Codrington, (1963). Epigraphia Zeylanica. Vol. V. Government of Ceylon.
- Epigraphia Zeylanica. Vol. III. (1933). Milford Oxford University Press for the Government of Ceylon, London: Humphrey.
- Indra Dev Tripathi (ed.) (2011). Arkaprakasha. Chowkhamba Krishnadas Academy.
- Journal of the Royal Asiatic Society Vol. 31. (1986/87). Royal Asiatic Society of Sri Lanka.
- Krisnamachariar, M. (1937). History of Classical Sanskrit Literature, Madras, Tirumalai-Tirupati Devasthanams Press.
- Pandit Satyanarayana Sastri (Ed.) (2020). Kumaratantram, Chowkhamba Krishnadas Academy.
- Pandit Rameshwar Bhatt (ed.) (2013). Shiv Tandav Stotram, Khemraj Shri Krishna Das
- Paranavitana, Senarath, (1941). Epigraphia Zeylanica. London: Oxford University Press.
- Paranavitana. S, (1970). Inscription of Ceylon Vol. 1. Colombo: Department of Archaeology.
- Paranavitana. S, (1970). Inscription of Ceylon Vol. 2. Colombo: Department of Archaeology.
- Ravi datt Shastri, (ed.). (2015). Kumaratantra. Khemraj Shrikrishnadass. Bombai: Khemraj Shrikrishnadass

Srimad Valmiki Ramayana (1933). Published by N.Ramaratnam, Second Edition revised by Pt. K. Chinnaswami Sastrigal and Pt. V.H. Subrahmanya Sastri,

Srimad Valmiki Ramayana, A critical Edition, With the Commentary of Sri Govindaraja, Uttarakanda 7, T.R. Krishnacharya, (1913). Bombay: Nirnaya-Sagar Press.

Surkant Jha (ed.) (2019). Ravan Samhita, Chaukhamba Sanskrit Series Office.

Wickremasinghe, Don Martino de Zilva, ed. (1912). Epigraphia Zeylanica. Vol. I. London: Oxford University Press.

Web Pages

Shiv Tandav Stotra. newstrend.news. 15 October 2018. Retrieved 29 April 2020.

<https://www.astrogle.com/book-review/ravana-samhita.html>

<https://www.exoticindiaart.com/book/details/ravan-samhita-biggest-edition-ever-nze100/>